

Студент 3 курсу

факультету обліку і аудиту ХНЕУ ім. С. Кузнеця

КОНТРОЛЬ ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Анотація. З'ясовано важливість контролю оплати праці. Розглянуто основні напрями контролю витрат на оплату праці на підприємстві. Визначено типові порушення ведення операцій з обліку витрат на оплату праці.

Аннотация. Выяснена важность контроля оплаты труда. Рассмотрены основные направления контроля расходов на оплату труда на предприятии. Определены типичные нарушения ведения операций по учету затрат на оплату труда.

Annotation. The importance of controlling wages has been elucidated. The main areas of controlling labor costs in a company have been studied. Typical violations of labour payment accounting procedures have been identified.

Ключові слова: контроль, розрахунки з оплати праці, порушення ведення обліку з оплати праці.

Для соціального захисту і матеріальної зацікавленості працівників необхідно постійно вдосконалювати систему оплати праці з урахуванням кількості працівників, якості праці, умов праці і її результатів. А для цього потрібно постійно проводити перевірку розрахунків із персоналом, яка передбачає контроль за дотриманням чинного законодавства про працю, правильністю нарахування заробітної плати і проведення утримань з неї, а також правильністю ведення бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці.

Дослідженням питання контролю розрахунків з оплати праці займалися такі відомі вітчизняні вчені, як: Божко В. М., Бондаренко О. М., Бутинець Ф. Ф., Вітвіцька Н. В., Дікань Л. В., Калюга Є. В., Макоєв О. С., Усач Б. Ф. та ін.

Мета дослідження полягає у виокремленні основних напрямів перевірки розрахунків з оплати праці працівникам підприємства.

На підприємстві можуть застосовуватися різноманітні форми оплати праці та матеріального заохочення. Важливими показниками для дослідження аудитором виступають продуктивність праці та її охорона, рівень і сума заробітної плати. На початку аудиту вивчаються організація та ефективність праці, правильне використання та дотримання умов оплати праці, економічне обґрунтування норм виробітки та зацікавленості працівників у збільшенні випуску продукції та підвищення продуктивності праці.

Ревізію операцій з обліку витрат на оплату праці доцільно розпочинати з інвентаризації. Метою проведення даної інвентаризації є виявлення реальної заборгованості перед персоналом підприємства з оплати праці.

Специфіка інвентаризації полягає в тому, що поряд з суто бухгалтерською інформацією перевіряється відповідність здійснених операцій законодавчо-правовим нормам.

У ході проведення інвентаризації за розрахунками з робітниками і службовцями перевіряється реальність заборгованості за розрахунковими відомостями, підсумки яких порівнюються з Головною книгою. Окрім цього повинні бути виявлені суми, що своєчасно не вимагались і підлягали перерахуванню на рахунок депонентів, а також суми і причини виникнення переоплат (дебіторської заборгованості).

Під час вивчення загальних питань організації обліку і контролю розрахунків з оплати праці на підприємстві необхідно перевірити дотримання трудової дисципліни і трудового законодавства; встановити відповідність фактичної структури і штату підприємства; організацію і стан обліку оплати праці і розрахунків із персоналом; правильність встановлених тарифних ставок, місячних окладів, відрядних розцінок і норм виробітку; своєчасність і правильність розрахунків із персоналом з оплати праці тощо [1].

У ході перевірки розрахунків із персоналом з оплати праці ревізор повинен встановити, які форми та системи оплати праці використовуються на підприємстві; чи є внутрішнє положення про оплату праці персоналу та колективний трудовий договір; перевірити списковий і середньосписковий склад працівників, прийнятих на роботу з дня зарахування.

Окрім цього, доцільно встановити, хто веде облік розрахунків із персоналом з оплати праці, посаду, освіту, бухгалтерський стаж цієї особи, якими нормативними документами користується бухгалтер цього відділу, його підпорядкування, хто перевіряє якість його роботи.

Після вивчення загальних питань, ревізор переходить до вивчення розрахунків з оплати праці в такому порядку:

1. Перевірка дотримання положень законодавства про працю, стан внутрішнього обліку та контролю за трудовими відносинами.
2. Перевірка використання фонду оплати праці [2].
3. Перевірка організації табельного обліку.
4. Перевірка правильності застосування чинних норм і розцінок.

Таким чином, у процесі перевірки необхідно з'ясувати, чи застосовуються на підприємстві типові норми

чи не оплачується праця робітників за погодинними тарифними ставками, коли на такі роботи встановлено норми виробітку; чи відповідають вони діючим типовим нормам.

5. Перевірка оформлення первинної документації і правильності нарахування заробітної плати.

6. Перевірка розрахунково-платіжних відомостей і особових рахунків. Така перевірка передбачає встановлення правильності підрахунків сум, підсумків нарахування, утримання, а також сум до видачі і відповідність їх записам в облікових регістрах в аспекті кореспондуючих рахунків.

7. Перевірка організації обліку та контролю виробітку та нарахування заробітної плати працівникам-відрядникам [3].

8. Перевірка правильності виплати грошових коштів за трудовими угодами [2].

9. Перевірка стану аналітичного обліку розрахунків з оплати праці.

Таким чином, контроль оплати праці має важливе значення як для бухгалтерів, так і для керівника підприємства. Пошук правопорушень і подальше усунення недоліків у роботі бухгалтерів може запобігти появі більш складних проблем в обліку, які можуть призвести до штрафних санкцій, а іноді і до адміністративної чи кримінальної відповідальності. Упровадження пропозицій аудитора вдосконалить як матеріальне стимулювання, так і трудові відносини в колективі.

Наук. керівн. Бутенко К. В.

Література: 1. Дікань Л. В. Контроль і ревізія : навч. посіб. / Л. В. Дікань. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2007. – 327 с. 2. Кузнецов О. М. Організаційно-методичні аспекти ревізії розрахунків з оплати праці на підприємстві / О. М. Кузнецов // Управління розвитком – 2012. – № 7. – С. 51–52. 3. Головащенко М. О. Сучасні проблеми технології ревізії розрахунків з оплати праці / М. О. Головащенко // Управління розвитком. – 2012. – № 7. – С. 46–47.